

Riigihangete Vaidlustuskomisjon
Tartu mnt 85, Tallinn
vako@fin.ee

9. veebruar 2024

VAIDLUSTAJA TÄIENDAVALD SEISUKOHAD
riigihankes viite nr 266594

Vaidlustaja: Skepast&Puhkim OÜ
registrikood 11255795
Laki põik 2, Tallinn
info@skpk.ee

Vaidlustaja esindaja: vandeadvokaat Silja Holsmer
Advokaadibüroo Supremia
Telliskivi 60/1, 10412 Tallinn
e-post: silja.holsmer@supremia.ee
tel +372 5098787

Hankija: Riigi Tugiteenuste Keskus
Registrikood 70007340
Lõkke 4, Tallinn
hanked@rtk.ee

I ASJAOLUD

1. Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi **hankija**) viib läbi riigihanget Haljala-Kukruse vahelise 2+2 maanteeõigu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku, asjakohaste mõjude hindamise, sh KSH esimese etapi aruande koostamine Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile avatud hankemenetlusena (viitenumber 266594) (edaspidi **Hange**).
2. Skepast&Puhkim OÜ (edaspidi ka **vaidlustaja**) on esitanud vaidlustuse Hankija 18.01.2024 otsusele (edaspidi **Otsus**), millele on hankija ning OÜ Hendrikson & Ko (edaspidi ka **kolmas isik**) esitanud omapoolsed seisukohad.
3. Vaidlustaja esitab käesolevaga lähtuvalt vaidlustusele esitatud vastustest omapoolsed täiendavad seisukohad.

II TÄIENDAVALD SEISUKOHAD

4. Esitatud vastuväited ei lükka ümber vaidlustuse põhjendusi ning vaidlustaja jääb täielikult esitatud vaidluse juurde.

5. Esmalt märgib vaidlustaja vastuseks kolmanda isiku subjektiivsele hinnangule, et justkui vaidlustaja lähtuks eeldusest, et kuna vaidlustaja koostas eriplaneeringu lähteseisukohad (LS) ja KSH programmi, siis peaks vaidlustaja igal juhul hanke võitma. Vaidlustaja ei ole vastavat väitnud. Vastupidi, vaidlustaja väide on, et kuna vaidlustaja koostas LS ja KSH programmi, siis esitati pakkumus väga lähtudes täpselt tehnilisest kirjeldusest, mille kohaselt tuleb juhinduda LS ja KSH programmis sätestatust. Seevastu on hankija eelistanud pakkumust, mis näeb ette tehnilisest kirjelduses toodust erinevad lahendused, mille tulemusel on hankija vaidlustaja suhtes käitunud ebavõrdselt.
6. Hankija ei esita sisulisi vastuväiteid edukaks tunnistamise otsuse motiveerimise puudlikkusest lähtudes vaidlustuses esile toodud etteheidetest, vaid üksnes märgib, et otsus olevat põhjendatud. Vaidlustuses on esile toodud, et hindamiskriteeriumi ümberkirjutus ei ole põhjendus konkreetse pakkumuse hindamiseks. Eeltoodust hankija ka ei vaidlusta, vaid viitab kohtulahendile, mille kohaselt saab vajadusel põhjendusi täpsustada kohtumenetluses, mida antud juhul aga vaidlustusmenetluses hankija teinud ei ole. Viidatud Riigikohtu lahendis asjas nr 3-20-1198 (mitte 3-20-2298 nagu vaidlustaja eelduslikult ekslikult märgib) on asutud seisukohale, et väga üldsõnalised põhjendused võivad olla vastuolus RHS § 117 lg-ga 1 ja § 47 lg 4 p-ga 3, ning vaidluse korral saab aga hankija otsuse põhjendusi kohtumenetluses täpsustada. Mida üldisemad on hindamiskriteeriumid ja -metoodika, seda avaram on hankija hindamisruum ning seda põhjalikumad peavad läbipaistvuse tagamiseks olema hinnete põhjendused ning üksnes juhul kui RHAD-s kehtestatud hindamismetoodika sisaldab täpseid hinnete kirjeldusi, võivad need tagada piisava läbipaistvuse ka ilma hinnete hilisema põhjendamiseta. Antud juhul on tegemist väga üldiste hindamiskriteeriumitega, mis eeldab hankija poolt põhjalikku motivatsiooni, mis antud juhul puudub. Lisaks on viidatud kohtulahendis märgitud, et maksimumpunkte saavadki õigustada töö tugevused ning madalamat hinnet puudused. Erinevate hinnete põhjendamisel tulebki esile tuua pakkumuste erinevused, mitte sarnasused. Antud juhul vastav võrdlus puudub.
7. Hankija seisukohalt tulenes kolmanda isiku pakkumuse eelis üksnes kriteeriumis „töö teostamise metoodika kirjeldus” ning seetõttu ei pidanud hankija esitama põhjendusi kolmanda isiku pakkumusele antud hinnangutele alakriteeriumistes 2.2 kuni 2.4. Vaidlustaja vastava seisukohaga ei nõustu. Kolmanda isiku pakkumus sai teenuse kirjelduse kategoorias kokku 41 punkti, millest 20 punkti moodustas alakriteeriumis 2.1 saadud 20 punkti. Järelikult ülejäänud 21 punkti anti kolmanda isiku pakkumusele alakriteeriumites 2.2 kuni 2.4. Arvestades, et kolmanda isiku pakkumuse eelis tulenes kogu teenuse kirjelduse kategoorias antud punktide kogumist, siis on sisutu väita, et vastavaid hinnanguid ei pidanud hankija põhjendada, kuna ülejäänud osas kolmanda isiku pakkumus eelist ei omanud. Kuna hankija ei ole esitanud ülejäänud kriteeriumite hinnangute osas mistahes põhjendusi ning ise sõnaselgelt kinnitab, et seda ei olnud vajagi teha, siis vastav fakt kinnitab täiendavalt, et hankija Otsus on kontrollimatu ning seega õigusvastane.

8. Lisaks on hankija vastav seisukoht ka vastuoluline. Nimelt kui hankija seisukohalt alakriteeriumites 2.2 kuni 2.4 alakriteeriumis kolmas isik mistahes eelist vaidlustaja ees ei oleks omanud, oleks kolmanda isiku pakkumus pidanud saama igas vastavas alakriteeriumis vaidlustajast vähem punkte. Seega kui vaidlustaja sai punktis 2.2 maksimumpunktidenä 10 punkti, pidi kolmas isik saama maksimaalselt 5 punkti, alakriteeriumis 2.3 vastavalt maksimaalselt 10 punkti (vaidlustaja sai 15 punkti) ning alakriteeriumis 2.4 maksimaalselt 1 punkt (vaidlustaja sai 3 punkti). Seega hankija väites, et kolmas isik ülejäänud kriteeriumites eelist ei omanud, oleks maksimaalselt olnud kolmandal isikul võimalik alakriteeriumites 2.2 kuni 2.4 kokku saada 16 punkti, kuid sai 21 punkti. Eeltoodu kinnitab täiendavalt, et hankija on eiranud Otsuse põhjendamise kohustust.

- Hankija eksimused hindamiskriteeriumis „Teenuse kvaliteet“

9. Esitatud vastustest nähtub, et hankija on kolmanda isiku pakkumust eelistanud, kuna pakkumus sisaldas ettepanekut loobuda kahes erinevas uuringus kirjeldatud sarnasest tegevusest kui väidetavalt dubleerivate andmete kogumisest. Kolmas isik märgib enda vastuse punktis 2.18 sõnaselgelt, et kuna tehniline kirjeldus (viited punktidele 3.14 ja 3.1.11) olevat näinud ette võimalused muudatusest, siis sellest lähtuvalt ka vastav lahendus pakkumuses esitati. Seega puudub vaidlus fakti üle, et hankija eelistas pakkumust, mis sisaldas heaks kiidetud LS ja/või KSH programmis ette nähtud uuringutes muudatuste tegemist.
10. Tehnilise kirjelduse punktis 3.14 on märgitud järgmist: „Koostada asukoha eelvaliku etapi eskiisprojekt, mille koostamisel võtta aluseks LS ja KSH programmi lisas 8 toodud lähteülesanne. Eskiisprojekti koostajal on õigus teha ettepanekuid lähteülesandes toodud töökirjelduse muutmiseks. Muudatused tuleb tellijaga kooskõlastada enne eskiisprojekti koostamise alustamist ning esitada vastavad põhjendused ja selgitused eskiisprojekti seletuskirjas“ ning punktis 3.1.11 järgmist: „Uuringu teostajal on õigus teha ettepanekuid lähteülesandes toodud meetodika muutmiseks. Muudatused tuleb tellijaga kooskõlastada enne uuringu koostamise alustamist ning esitada vastavad põhjendused ja selgitused uuringu aruandes. Muudatused on lubatud vaid juhul, kui need võimaldavad uuringu eesmärgi täitmist.“
11. Viidatud tehnilise kirjelduse punktid reguleerivad hankelepingu täitmisel töö teostamist, mitte hanke käigus ettepanekute tegemist lähteseisukohtade muutmiseks. Tehnilise kirjelduse punkt 3.1.2 kohaselt REPi asukoha eelvaliku tegemisel, eskiisprojekti koostamisel, asjakohaste mõjude hindamise ja KSH esimese etapi aruande koostamisel tuleb juhinduda LS ja KSH programmis sätestatust. Vastav oli eeldus, millest lähtuvalt pakkumus tuli esitada. Eelviidatud tehnilise kirjelduse punktid 3.14 ning 3.1.11 annavad võimaluse töö käigus teha ettepanekuid muudatusteks ning seda üksnes tellijaga kooskõlastades. Praegusel juhul on esitatud vastustega leidnud kinnitust, et eelise on saanud pakkumus, mis sisaldas ettepanekut

lähteseisukohtade muutmiseks. Tegemist on lubamatu eelise andmisega. Vaidlustaja lähtus hankija nõudest esitada pakkumus lähtuvalt heaks kiidetud LS'st ja KSH'st ega saanud vähimalgi määral ette näha, et hankija võiks eelistada pakkumust, mis sisaldab tellija enda poolt heaks kiidetud lähteseisukohtade muutmise ettepanekut. Eeltoodu on viinud olukorrani, kus tegemist ei ole võrreldavate pakkumustega, kuna pakkumused on esitatud erinevate toimingute teostamiseks. Vaidlustaja esitas pakkumuse lähtuvalt tehnilisest kirjeldusest s.t. muuhulgas tellija poolt heaks kiidetud LS'st ja KSH programmist ning teadmises, et vastavad dokumendid vastavad tellija ootustele ning õigusaktides kehtestatud nõuetele, kuna vastasel juhul ei oleks olnud tulenevalt planeerimisest võimalik vastavaid dokumente heaks kiita. Eelise on saanud aga pakkumus, mis sisaldab ettepanekut LS ja/või KSH programmis ette nähtud teatud uuringu osa ärajätmist ja seda olukorras, kus tellija ise on vastavaid uuringuid nõudnud lähtuvalt LS ja KSH programmi heakskiitmisest. Kui tõepoolest on tellija ootused muutunud erinevalt heaks kiidetud LS's ja/või KSH programmis toodust, siis eeltoodu ei saa mõjutada vaidlusealuses hankes pakkumustele antud hinnanguid. Pakkumused tuli esitada lähtuvalt tehnilisest kirjeldusest ning juhul kui hankija soovis pakkumust, mis näeb ette teatud LS's või KSH programmis ettenähtud toimingute ärajätmist, siis oleks tulnud ka vastav hindamiskriteerium kehtestada, mida antud juhul aga tehtud ei ole. Planeerimine on avalik protsess, mis on seaduses täpselt reguleeritud. Lähteseisukohtade koostamine on osa avalikust planeerimisprotsessist, mis on koostatud lähtuvalt koostööst avalikkuse ning asjaomaste asutustega. Seega ka võimalikud muudatused saavad olla üksnes osaks avalikust planeerimisprotsessist. Antud juhul vastavat põhimõtet järgitud ei ole.

12. Lisaks tuleb märkida, et hankija ei ole esitanud mistahes vastuväited vaidlustaja seisukohale, et hindamismetoodika ei võimalda anda eelist pakkumusele, mis näeb ette heaks kiidetud LS's või KSH programmis ette nähtud toimingute ärajätmist. Hindamismetoodika punktis 2.1 on märgitud, et lisaks riigihanke alusdokumentides nõutule on koos sisuliste ja selgelt arusaadavate põhjendustega välja pakutud hankija poolt aktsepteerimist leidvaid lisalahendusi (nt täiendavate meetodite või lahenduste kasutamine), mis võimaldavad töö eesmärgi efektiivsemalt saavutada, mitte aga teatud toimingute ärajätmist. Lisaks jääb arusaamatuks, et kuidas saab omada eelist pakkumus, mis näeb ette teatud toimingute ärajätmise, kuid maksumusena on kallim kui kõiki tehnilises kirjelduses ette nähtud toiminguid sisaldav pakkumus.
13. Hankija ei esita sisulisi vastuväiteid, et alakriteeriumis 2.1 vaidlustaja pakkumuse antud hinnang, et vaidlustaja töö läbiviimise metoodika sisaldavat sisulisi puudujääke, on kontrollimatu. Hankija märgib üksnes, et puudujääk olevat hanke esemeks oleva projekti spetsiifikast lähtuva kirjelduse puudumine. Tegemist on selgelt väära ning asjakohatu etteheitega. Hindamismetoodika kohaselt koosneb teenuse kirjelduse metoodiline osa kahest punktist s.o. töö koostamise peamised põhimõtted ja kommunikatsiooni põhimõtted. Vaidlustaja poolt esitatud töö läbiviimise metoodika lähtus tellija poolt heaks kiidetud LS'st ja KSH programmist, mis tähendabki, et lähtuti konkreetse projekti s.o. Haljala-Kukruse vahelisi maanteelõigu riigi eriplaneeringu

asukoha eelvaliku ning asjakohaste mõjude hindamise, koostamisest. Lisaks, vastavate toimingute üldised põhimõtted tulenevad erinevatest õigusaktidest, mida tuleb iga projekti puhul järgida. Seega on arusaamatu etteheide, et vaidlustaja ei ole lähtunud metoodika koostamisel konkreetsest objektist. Vastupidi, vaidlustaja just lähtus väga täpselt konkreetsest objektist ning esitas pakkumuse lähtuvalt konkreetse objekti LS'st ja KSH programmist ja seda erinevalt kolmandast isikust, kelle pakkumust just seetõttu vastustaja eelistas. Liaks tuleb veelkord rõhutada, et hindamismetoodika kohaselt saab suurepäraselt hinnata pakkumust, mis sisaldab lisalahendusi, mitte aga teatud tööloikude ärajätmist.

14. Vaidlustuses toodud väitele, et hankija on eksinud alakriteeriumis 2.4 vaidlustajale hinnangu andmisel, sisulisi vastuväiteid ei esitata, vaid üksnes korratakse Otsuses esitatut. Vaidlustaja pakkumus sisaldas riskianalüüsi tuues esile konkreetset riskid ja nende olulisuse hindamise (vt vaidlustuse lisa 1, punkt 3 riskianalüüs). Seega on Hankija vastav hinnang põhjendamatult ega lähtu Vaidlustaja esitatud pakkumusest.

- *Hankija eksimused hindamiskriteeriumis „Töö- ja pereelu ühildamine hankelepingu täitmisel“*

15. Hankija omistas vaidlustajale töö- ja pereelu ühildamise eest hankelepingu täitmisel miinimumpunktid põhjendusel, et ei looda *lisandväärtust võrreldes Eestis üldisemalt levinud töökorraldusega ning kirjeldus olevat üldsõnaline, ei selgu erinevusi Eestis sarnast laadi tööd tegevate ettevõtetega.* Vaidlustaja viitas, et pool aastat varem teises hankes leidis sama hankija, et vaidlustaja poolt töö- ja pereelu ühildamist tuleb hinnata maksimumpunktidega ning seda samadest hindamiskriteeriumitest lähtuvalt. Hankija üksnes märgib, et varasem hinnang ei oma tähtsust, kuna hinnatakse konkreetse hanke raames erinevaid pakkumusi. Seevastu jätab hankija arvestamata, et vaidlustaja niivõrd madala hinnangu andmist põhjendati Eestis levinud üldise töökorraldusega. Seega peaks hankija suutma tõendada, et kuue kuu jooksul on Eestis üldine töökorraldus niivõrd palju muutunud, et vaidlustaja poolt pakutu on enam kui tavapärane. Ühtegi viidet ega tõendit hankija vastavas osa jätkuvalt esitanud ei ole.

16. Hankija on kolmanda isiku pakkumuse eeliseks vastavas kategoorias toonud väite, et lapsehoolduspuhkusel viibival töötajal on võimalus osaleda koolitusel. Hankija ei ole vastanud väitele, et lapsehoolduspuhkusel töötaja ei osale hankelepingu täitmisel ning seega ei saa vastav asjaolu olla eeliseks hankelepingu täitmisel. Lisaks, lapsehoolduspuhkusel töötajal koolitusel osalemise võimaldamine on tavapärane ega ole mistahes lisandvääruks konkreetse hankelepingu täitmisel. Samuti tuleb arvestada, et töötajate hulgas ei pruugi olla lapsehoolduspuhkusel olevat töötajat, kuid antud juhul on antud eelis pakkumusele, kelle töötajate hulgas on lapsehoolduspuhkusel olev töötaja. On ilmne, et vastav asjaolu ei saa olla eeliseks hankelepingu täitmisel, vaid kinnitab hankija poolt pakujate ebavõrdset kohtlemist. Vaidlustaja ei vali ega saa valida töötajaid selle järgi, et kas isik võib lähiajal suunduda lapsehoolduspuhkusele või on isikul erivajadusega perekonnaliige vmt, et seeläbi

võimalikus hankemenetluses saavutada eelist. Tegemist oleks isikute diskrimineerimisega.

17. Hankija on töö- ja pereelu ühildamisel kolmanda isiku pakkumuse eelistena välja toonud, et inimese ametikoht sisustatakse lähtuvalt profiilist ja töö sisust. Vaidlustuses märkisime, et vastaval väitel puudub mistahes seos töö- ja pereelu ühildamisega, vaid eeltoodut hinnatakse alakriteeriumi 2.3 alusel s.o töö läbiviimise meeskonna koosseis ja rollide jaotus. Vaidlustaja on samuti ametikohad sisustanud lähtuvalt profiilist ja töö sisust ning Hankija on vastavat ka hinnanud alakriteeriumi 2.3 alusel maksimumpunktidega. Vastavas osas hankija vastuväiteid esitanud ei ole.

18. Vaidlustaja pakkumuse teenuse kirjelduse punktis 6 on esitatud põhjalik ülevaade töö- ja pereelu ühildamisest hankelepingu täitmisel. Hankija tsiteerides hindamismetoodika punkti 3 madalaima hinnangu sisustamist väidab seega, et Vaidlustaja poolt pakutu on üldine tavapärane töökorraldus Eestis. Juhul kui Hankija vastavat väidab, siis tuleks esitada ka põhjendused, millele vastav faktiväide tugineb. Antud juhul see puudub. Lisaks näeb hindamiskriteerium alapunkt 3 väärtuspunkti 1 andmine, et pakkumuses esitatud kirjeldusest ei selguvat seotus hankelepingu täitmisega. Antud juhul Vaidlustaja teenuse kirjelduse punkt 6 kirjeldab väga põhjalikult töö- ja pereelu ühildamist just hankelepingu täitmisel. Esile on toodud nii paindliku tööaja põhimõtte, koosolekute toimumine veebiplatvormidel ning seeläbi kaugtöö rakendamise võimalust üle maailma. Samuti on viidatud varasematele sarnastele projektidele, kus on meeskonnale võimaldatud paindlikkust eesmärgiga parimal viisil töö- ja pereelu ühildada vastavalt, et töö teostamise kvaliteet ei ole kannatanud, vaid paindlikkus suurendab omakorda austust teiste aega ja kohustustesse. Seega on kolmanda isiku poolt äärmiselt kohatu väita, et vaidlustaja ei ole pidanud töö- ja pereelu ühildamist oluliseks ega suhtu töötajatesse vastutustundlikult. Vastupidi, vaidlustaja pakub väga suurepäraseid võimalusi töö- ja pereelu ühildamiseks, mida on hankija kuus kuud varem hinnanud suurepärasteks ega pole kuidagi pidanud tavapäraseks. Rõhutame, et ainus eelis, mis väidetavalt on kolmandal isikul, on lapsehoolduspuhkusel töötajal koolitusel osalemine, mida aga võimaldab ka vaidlustaja, kuid eeltoodu esiteks ei ole seotud hankelepingu täitmisega ning teisalt eeldab vastava töötaja olemasolu, mida igal ajahetkel ei pruugi olla. Tööajaga seonduv ei ole eeliseks, sest nagu märgitud, siis vaidlustaja võimaldab paindlikku tööaega.

- *Kokkuvõtte*

19. Esitatud vastuväidetest leidis kinnitust, et hankija on eelistanud pakkumust, mis sisaldas ettepanekut hankelepingu täitmisel LS ja/või KSH programmis toodud teatud uuringu ära jätmist. Tegemist on lubamatu eelisega ning Otsus on ainuüksi seetõttu õigusvastane. Lisaks ei ole hankija ka vaidlustusmenetluse käigus suutnud esitada Otsuse põhjendusi, vaid üksnes kordab varasemat jättes sisuliselt vastamata

vaidlustuses esitatud etteheidetele. Seega on Otsus jätkuvalt õigusvastane ning kuulub kehtetuks tunnistamisele.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/
Vandeadvokaat Silja Holsmer
Vaidlustaja esindaja